

Handläggare
Tove Heder
Telefon: 08-50814367

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2024-09-19

Remiss av motion om att reformera stadens insatser för hemlösa

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/510

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat en remiss till nämnden gällande en motion om att reformera stadens insatser för hemlösa. I motionen föreslås att staden ska reformera utbudet av insatser för hemlösa.

I motionen framförs att hemlöshet är ett samhällsproblem och att det krävs ett kommunövergripande arbetssätt för att motverka och förebygga hemlöshet. Motionären har identifierat några särskilt utsatta grupper för vilka motionären anser att insatserna behöver ses över: personer med allvarlig psykisk ohälsa, personer i prostitution och människohandel samt äldre personer i hemlöshet.

Förvaltningen instämmer med motionären om att det är viktigt att arbeta kommunövergripande för att motverka hemlöshet och att staden kontinuerligt utvecklar arbetssätt för att möta behoven hos de som lever i eller som riskerar att hamna i hemlöshet. I tjänsteutlåtandet beskrivs aktuella inriktningar och pågående utvecklingsarbete kring de målgrupper motionären identifierat som särskilt utsatta.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat en remiss till stadsdelsnämnden gällande en motion om att reformera stadens insatser för hemlösa.

Motionen är skriven av Andréa Hedin (M). Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Convictus, Frälsningsarmén Stockholm, Stadsmissionen och Talita.

Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 15 oktober 2024.

Ärendet

I motionen framförs att hemlöshet är ett samhällsproblem i skärningspunkten mellan bostads- respektive socialpolitik och att det krävs ett kommunövergripande arbetssätt för att motverka och förebygga hemlöshet. Vidare beskrivs att hjälporganisationer vittnar om att människor i hemlöshet är i sämre skick idag än tidigare år.

Det framhålls att hemlösa idag inte har samma förutsättningar och utmaningar som de hade för 10-20 år sedan. Därför påpekar motionären att det är viktigt att Stockholms stad kontinuerligt förändrar och utvecklar sina arbetssätt, att arbetet ska grundas på forskning, evidens och internationella erfarenheter samt ske i nära dialog med civilsamhället för att möta målgruppens behov. Motionären beskriver och lämnar förslag för tre särskilt utsatta grupper som identifierats och för vilka motionären anser att insatserna behöver ses över.

Personer med psykisk ohälsa

I motionen föreslås att socialtjänsten i Stockholms stad ska få i uppdrag att stärka samarbetet med region Stockholm kring personer som lider av allvarlig psykisk ohälsa.

Personer i prostitution och människohandel

Det föreslås att staden, med sina bostadssociala resurser, ska erbjuda bättre stöd och boende till offer för trafficking och prostitution samt samverka med idéburna aktörer för att utveckla exit- och rehabiliteringsprogram.

Äldre personer i hemlöshet

Motionen framhåller att det krävs mer förebyggande insatser och ökad medvetenhet bland personer som kommer i kontakt med äldre. Staden föreslås tillsammans med de allmännyttiga bostadsbolagen, privata hyresvärdarna och idéburna aktörer utveckla metoder att tidigare upptäcka äldre som löper risk att vräkas men också proaktivt erbjuda insatser så som budget- och skuldrådgivning eller extra stöd från socialtjänsten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Social omsorg vuxen i samverkan med avdelning Social omsorg äldre. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 8 juni.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen håller med motionären om att det är viktigt med ett kommunövergripande arbetssätt för att motverka och förebygga hemlöshet inom staden. Förvaltningen anser att *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* visar riktning och förtydligar hur stadens verksamheter ska förhålla sig i sitt arbete för att motverka hemlöshet.

Förvaltningen instämmer med motionären om att det är viktigt att staden ständigt utvecklar arbetssätt för att möta behoven hos de som lever i eller som riskerar att hamna i hemlöshet. I *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* framgår bland annat att arbetet för att motverka hemlöshet är och behöver vara i ständig utveckling, både för att kunna möta nya personer och grupper av personer som söker socialtjänstens bistånd och för att kunna utarbeta evidensbaserade metoder för att stödja personer i deras processer ur hemlöshet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning arbetar fortlöpande för att minska hemlöshet utifrån Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025, genom att förebygga hemlöshet, möta akut hemlöshet samt genom att stödja personer vidare till eget boende. Förvaltningens arbete för att motverka hemlöshet följs upp regelbundet i samband med tertiärrapporter och verksamhetsberättelser. Utifrån resultaten från uppföljningarna utvecklas verksamheter, kunskapsläge och insatser löpande.

Bland annat har förvaltningen under de senaste två åren utvecklat det uppsökande arbetet och den mobila myndighetsutövningen för att nå och kunna erbjuda relevanta insatser till de personer som befinner sig i hemlöshet, men inte själva förmår att ta kontakt med socialtjänsten. Förvaltningen har även utvecklat samverkan med civilsamhället för personer som lever i hemlöshet, med psykisk ohälsa och/eller missbruk genom ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Convictus. Sedan februari 2024 pågår också projektet *Boende med förstärkt stöd* inom förvaltningen. Projektet syftar till att erbjuda brukare med missbruksproblematik och samsjuklighet ett intensivt och förstärkt stöd med målet att brukare som får insatsen på sikt ska ges ökade möjligheter till ett självständigt och varaktigt boende.

Nedan framgår förvaltningens synpunkter på motionärens förslag om de tre särskilt utsatta grupper som identifierats och för vilka motionären anser att insatserna behöver ses över:

Personer med allvarlig psykisk ohälsa

I motionen föreslås att socialtjänsten i Stockholms stad ska få i uppdrag att stärka samarbetet med region Stockholm kring personer som lider av allvarlig psykisk ohälsa. Förvaltningen håller med

motionären om att samverka med regionen är av vikt för att förebygga hemlöshet och stötta personer som befinner sig i hemlöshet. Förvaltningen arbetar kontinuerligt på flera olika sätt för att upprätthålla och stärka samarbetet med regionen för målgruppen.

I arbetet med God och nära vård stärks förvaltningens samverkan med regionen. Bland annat har en ny överenskommelse tagits fram och flera samverkansforum med regionen finns.

Förvaltningen arbetar bland annat kontinuerligt för att stärka samarbetet med regionen utifrån *lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård* (LUS). LUS syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutet vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den regionfinansierade öppna vården. Förvaltningen har bland annat deltagit i införandet av ett nytt IT-stöd för att förenkla och förbättra utskrivningsprocessen, Lifecare SP, som ett led i att stärka samarbetsformerna med regionen.

Vidare arbetar förvaltningen för att stärka samarbetet med regionen genom *samordnad individuell plan* (SIP). En samordnad individuell plan ska enligt lag tas fram när en person har behov av olika insatser som behöver samordnas från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Förvaltningens olika verksamheter arbetar löpande med att informera om och initiera SIP när behov upptäcks och den enskilde gett sitt samtycke.

Förvaltningen deltar också i pilotprojektet *förstärkt samverkan* tillsammans med socialförvaltningen och Beroendecentrum Stockholm, Prima Maria, Psykiatri Södra Stockholm och stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck och Södermalm. Projektets målgrupp är personer med komplex samsjuklighet i form av svårare skadligt bruk och beroende i kombination med allvarlig psykisk sjukdom, social utsatthet och nedsatt funktionsförmåga. Personer i målgruppen ska därtill sakna förmåga att ta emot insatser inom ramen för ordinarie samverkansstruktur samt ha behov av särskild samordning över längre tid. Syftet med projektet är att utveckla arbetssätten och samverka för målgruppen.

Vad gäller personer med allvarlig psykisk ohälsa anser förvaltningen att den lagstiftning och de arbetssätt som finns på plats ger goda förutsättningar för samarbete mellan regionen och staden. Förvaltningen anser också att det är av högsta vikt att det löpande arbete som pågår behöver utvärderas och utvecklas inom ramen för de samverkansstrukturer som redan finns.

Personer i prostitution och människohandel

Regeringen beslutade den 7 juli 2022 att uppdra åt en särskild utredare att bland annat föreslå ett exitprogram för vuxna personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

I betänkandet av utredningen, *Ut ur utsatthet* (SOU 2023:97) föreslås ett exitprogram för vuxna och program för barn för vuxna och barn i behov av omfattande hjälp för att kunna lämna utnyttjande i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

Betänkandet skickades ut på remiss till flera instanser, däribland socialnämnden i Stockholms stad som i ett tjänsteutlåtande (Dnr SOF 2024/256) lämnat sina synpunkter på betänkandet. Socialnämnden ställer sig överlag positiv till förslagen, såsom att socialtjänsten ska ha ett samordnande ansvar för programmen och dess tvärprofessionella team samt håller med om vikten av att beakta en långsiktig försörjningsplan till civilsamhällets aktörer då civilsamhället spelar en värdefull roll i att komplettera kommuners och regioners insatser. Samtidigt poängteras att det är viktigt att se hur utsattheten inom prostitution hänger ihop med annan utsatthet för våld varpå det är viktigt att stödinsatser inte blir alltför specialiserade så att personer med komplexa stödbehov riskerar att hamna mellan olika verksamheters områden.

I *Stockholms stads budget för 2024* framgår att socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder, Bostadsförmedlingen AB och Region Stockholm ska arbeta fram ett program med insatser för våldsutsatta som lämnar våldsamma och destruktiva relationer. Samverkan inom staden och med berörda myndigheter och organisationer ska vara central. Syftet är att ge ett sammanhållet stöd till våldsutsatta oavsett var i Stockholm man bor. Skyddat boende, förskola och skola, psykiatri, beroendevård, sjukvård är exempel på vad som kan ingå i ett *Bryt upp-program*.

Förvaltningen delar i stort socialnämndens synpunkter om betänkandet *Ut ur utsatthet* och utgår från att socialnämnden i sitt samarbete med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder, Bostadsförmedlingen AB och Region Stockholm i framtagandet av ett *Bryt-upp program* inom staden beaktar förslagen i betänkandet och följer utvecklingen av förslagen.

Förvaltningen tycker att det är viktigt att stadsdelsförvaltningarna inom staden ges både riktning och förutsättningar att erbjuda ett sammanhållet stöd till våldsutsatta oavsett var i Stockholm man bor. Förvaltningen följer och välkomnar därför det utvecklingsarbete för målgruppen som pågår inom staden.

Äldre personer i hemlöshet

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att motverka hemlöshet bland äldre personer i stadsdelsområdet utifrån *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* samt *lokal handlingsplan för att förebygga avhysningar* i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

För att stötta äldre som riskerar hemlöshet eller som befinner sig i hemlöshet, men som inte är aktuella hos förvaltningen, finns en handläggare som arbetar uppsökande, vilket gör att äldre invånare som riskerar hemlöshet får hjälp och stöd i ett tidigt skede. De äldre invånare som är aktuella inom äldreomsorgen ges stöd av handläggare om de befinner sig i, eller riskerar att hamna i hemlöshet. Inom staden anordnas utbildningar för biståndshandläggare för att öka kunskapen om hemlöshet och äldre. Förvaltningen har väl etablerade rutiner som rör äldre som riskerar hemlöshet eller som befinner sig i hemlöshet och det förebyggande arbetet mot hemlöshet bland äldre personer har gett goda resultat. Arbetet för att motverka hemlöshet följs upp kontinuerligt inom förvaltningen och i nuläget anser förvaltningen att det arbete som pågår för att förebygga hemlöshet bland äldre möter behoven.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Veronica Starck
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion av Andréa Hedin (M) angående att reformera stadens insatser för hemlösa
2. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, Dnr SOF 2024/256, *Remiss av Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras*

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-09-03
Veronica Starck, Avdelningschef	2024-09-02